

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาปัญหาและการแก้ปัญหา เกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอน ของครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจังหวัดฉะเชิงเทรา รวมถึงการเปรียบเทียบปัญหาและการแก้ปัญหการผลิตและการใช้สื่อการสอนของครู 5 กลุ่มวิชา โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้คือ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้คือ ครูจำนวน 939 คน ที่ปฏิบัติการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2538 ในจังหวัดฉะเชิงเทราจำนวน 27 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยได้จากการสุ่มตัวอย่าง โดยมีวิธีการดังนี้

1. จำแนกประชากรตามขนาดของกลุ่มโรงเรียน ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก

2. คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากแต่ละขนาดโรงเรียนประมาณ ร้อยละ 40 (ดร.ณหาญตระกูล, 2529 หน้า 244; ประคอง กรรณสูต, 2528 หน้า 7; อุทุมพร จามรมาน, 2532 หน้า 81) ได้จำนวนครูทั้งหมด 385 คน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ขนาดของโรงเรียน	ประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
ขนาดใหญ่	417	170
ขนาดกลาง	428	175
ขนาดเล็ก	94	40
รวม	939	385

3. จากนั้นทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากแต่ละขนาดของโรงเรียน โดยให้ครอบคลุมทั้ง 5 กลุ่มวิชา กลุ่มวิชาละ 77 คน ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามกลุ่มวิชาทั้ง 5 กลุ่มวิชา

กลุ่มวิชา	โรงเรียนขนาดใหญ่	โรงเรียนขนาดกลาง	โรงเรียนขนาดเล็ก	รวม
ภาษา	34	35	8	77
วิทย์ - คณิต	34	35	8	77
สังคม	34	35	8	77
การงาน - อาชีพ	34	35	8	77
พัฒนาบุคลิกภาพ	34	35	8	77
รวม	170	175	40	385

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 2 ฉบับ
ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

แบบสอบถามฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา
การผลิต และการใช้สื่อการสอน โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ
ระดับการศึกษาสูงสุด วุฒิทางการศึกษา อายุราชการ กลุ่มวิชาที่สอน งานพิเศษที่ได้รับมอบหมาย

ตอนที่ 2 ปัญหาการผลิตสื่อการสอน โดยแบ่งประเด็นปัญหาออกเป็น 2 ด้านได้แก่
ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน และปัญหาด้านการสนับสนุนเกี่ยวกับการ
การผลิตสื่อ

ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้สื่อการสอน โดยแบ่งประเด็นปัญหาออกเป็น 3 ด้าน
ได้แก่ ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สื่อ ปัญหาด้านการสนับสนุนเกี่ยวกับการใช้สื่อ
และปัญหาด้านปริมาณและคุณภาพของสื่อ

ลักษณะของแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
(Rating Scale) 4 อันดับ โดยแบ่งระดับความสำคัญของปัญหาดังนี้

- 3 หมายถึง เป็นปัญหาระดับมาก
- 2 หมายถึง เป็นปัญหาระดับปานกลาง
- 1 หมายถึง เป็นปัญหาระดับน้อย
- 0 หมายถึง ไม่เป็นปัญหา

แบบสอบถามฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามซึ่งใช้สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการ
แก้ปัญหาด้านการผลิต และการใช้สื่อการสอน โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ
ระดับการศึกษาสูงสุด ระยะเวลาที่ทำการสอน กลุ่มวิชาที่สอน

ตอนที่ 2 การแก้ปัญหาการผลิตสื่อการสอน โดยแบ่งประเด็นปัญหาออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตสื่อ และปัญหาด้านการสนับสนุนเกี่ยวกับการผลิตสื่อ

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับการแก้ปัญหาการใช้สื่อการสอน โดยแบ่งประเด็นปัญหาออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สื่อ ปัญหาด้านการสนับสนุนเกี่ยวกับการใช้สื่อ และปัญหาด้านปริมาณและคุณภาพของสื่อ

ลักษณะของแบบสอบถามตอนที่ 2 และ ตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 อันดับ โดยแบ่งระดับความเหมาะสมของการแก้ปัญหา ดังนี้

- 3 หมายถึง มีความเหมาะสมของการแก้ปัญหามาก
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสมของการแก้ปัญหปานกลาง
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสมของการแก้ปัญหาน้อย
- 0 หมายถึง ไม่มีความเหมาะสมในการแก้ปัญหา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามฉบับที่ 1 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการผลิต และการใช้สื่อการสอน มีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา บทความ สิ่งพิมพ์ และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการผลิตและการใช้สื่อการสอนของคุณ
2. กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อสร้างแบบสอบถาม
3. สร้างแบบสอบถาม ให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาการผลิตและการใช้สื่อการสอนของคุณตามข้อมูลที่ได้จากข้อ 1 โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัญหาการผลิตสื่อการสอน

ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้สื่อการสอน

4. นำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน (ภาคผนวก ก หน้า 108) ทำการตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุมเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับครู โรงเรียนพุทธโสธร โรงเรียนดอนฉิมพลีพิทยาคม และโรงเรียนวัดโพธิ์เฉลิมรักษ์ จำนวน 15 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบสอบถามแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่งจากนั้นจึงนำแบบสอบถามดังกล่าวไปใช้เป็นแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามฉบับที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาการผลิต และการใช้สื่อการสอน มีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา บทความ สิ่งพิมพ์ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการผลิตและการใช้สื่อการสอน

2. นำประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอนจากแบบสอบถามฉบับที่ 1 มาวิเคราะห์ และเลือกประเด็นที่เป็นปัญหาระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.00) ปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50) และน้อย (ค่าเฉลี่ย 0.51 - 2.50) เพื่อนำไปสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการแก้ปัญหาการผลิตและการใช้สื่อการสอน

3. สร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการแก้ปัญหาที่เป็นปัญหาระดับมาก ปานกลาง และน้อย โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

3.1 สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการแก้ปัญหาการผลิตและการใช้สื่อการสอน

3.2 นำแบบสัมภาษณ์ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.3 นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 ท่าน (ภาคผนวก ก หน้า 108) ตรวจสอบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.4 นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้ (Try out) กับครู โรงเรียนพุทธโสธร โรงเรียนดอนฉิมพลีพิทยาคม และโรงเรียนวัดโพธิ์เฉลิมรักษ์ จำนวน 5 คน เพื่อหาข้อบกพร่องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นจึงนำแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวไปใช้ในการสัมภาษณ์

4. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มากำหนดกรอบแนวคิดเพื่อสร้างแบบสอบถาม โดยสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการแก้ปัญหาการผลิต และการใช้สื่อการสอน โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การแก้ปัญหาการผลิตสื่อการสอน

ตอนที่ 3 การแก้ปัญหาการใช้สื่อการสอน

5. นำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

6. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 ท่าน (ภาคผนวก ก หน้า 108) ตรวจสอบความถูกต้อง ครอบคลุมเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับครู โรงเรียนพุทธโสธร โรงเรียนดอนฉิมพลีพิทยาคม และโรงเรียนวัดโพธิ์เฉลิมรักษ์ จำนวน 15 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบสอบถามแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่งจากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาใช้วิธีส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ จากผู้บริหารโรงเรียนซึ่งเป็นโรงเรียนที่ได้รับการสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยผู้ศึกษาได้ไปปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง และกำหนดระยะเวลาในการรับแบบสอบถามคืนภายใน 2 สัปดาห์

2. จากแบบสอบถามฉบับที่ 1 ที่ส่งไปทั้งหมด 385 ชุด ได้รับกลับคืนมา 385 ชุด เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ คิดเป็นร้อยละ 100 โดยแยกเป็นกลุ่มวิชาต่าง ๆ ดังปรากฏในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงจำนวนร้อยละของแบบสอบถามฉบับที่ 1 ที่ส่งและได้รับคืน

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนที่ส่ง (ฉบับ)	ได้รับคืนสมบูรณ์ (ฉบับ)	คิดเป็นร้อยละ ของทั้งหมด
กลุ่มวิชาภาษา	77	77	20.00
กลุ่มวิชาวิทย์ - คณิต	77	77	20.00
กลุ่มวิชาสังคม	77	77	20.00
กลุ่มวิชาการงาน - อาชีพ	77	77	20.00
กลุ่มวิชาพัฒนาบุคคลิกภาพ	77	77	20.00
รวม	385	385	100.00

3. จากแบบสอบถามฉบับที่ 2 ที่ส่งไปทั้งหมด 385 ชุด ได้รับกลับคืนมาสมบูรณ์ จำนวน 374 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97.14 โดยแยกเป็นกลุ่มวิชาต่าง ๆ ดังปรากฏในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงจำนวนร้อยละของแบบสอบถามฉบับที่ 2 ที่ส่งและได้รับคืน

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนที่ส่ง (ฉบับ)	ได้รับคืนสมบูรณ์ (ฉบับ)	คิดเป็นร้อยละ ของทั้งหมด
กลุ่มวิชาภาษา	77	77	20.00
กลุ่มวิชาวิทย์ - คณิต	77	77	20.00
กลุ่มวิชาสังคม	77	72	18.70
กลุ่มวิชาการงาน - อาชีพ	77	77	20.00
กลุ่มวิชาพัฒนาบุคคลิกภาพ	77	71	18.44
รวม	385	374	97.14

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติ ดังนี้คือ

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีการคำนวณหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
2. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา และการแก้ปัญหาการผลิต และการใช้สื่อการสอนนั้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์ในการตัดสินคะแนนค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามฉบับที่ 1 และแบบสอบถามฉบับที่ 2 ดังนี้

เกณฑ์ในการตัดสินคะแนนค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามฉบับที่ 1

2.51 - 3.00	หมายถึง	เป็นปัญหามาก
1.51 - 2.50	หมายถึง	เป็นปัญหาปานกลาง
0.51 - 1.50	หมายถึง	เป็นปัญหาน้อย
0.00 - 0.50	หมายถึง	ไม่เป็นปัญหา

เกณฑ์ในการตัดสินคะแนนค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามฉบับที่ 2

2.51 - 3.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
0.51 - 1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
0.00 - 0.50	หมายถึง	ไม่เหมาะสม

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหา และการแก้ปัญหา การผลิตและการใช้สื่อการสอนของครูใน 5 กลุ่มวิชา ใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS FOR WINDOWS) ตั้งระดับความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และเมื่อพบว่าแตกต่างกัน จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธีของดันแคน (Duncan) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง